І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюз: 435-5740 — Тел. в Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ЛИСТОПАДА 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 16, 1965 No. 213. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 15 листопада 65

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 14-го ЛИСТОПАДА ВВЕЧЕРІ ПРИЛЕТІВ ІЗ ТЕКСАСУ ДО ВАШИНГТОНУ, де буде до четверга і в середу 17-го листопада буде гостити прийняттям і балем англійську княжну Маргариту та її чоловіка ерла Сновдена. В неділю 14-го листопада Президент приймав на своїй фармі в Джансон Сіті в Тексасі двох учасників війни у В'єтнамі, сержанта Роберта Вендайвера і військового фахівця Роберта Солливена. Президент видужує після операції 8-го жовтня, але він відчуває болі в тому місці, де був розтин. Військові ветерани були запрошені до Джансон Сіті, щоб побачити фарму Президента. Вони прибули туди з жінками і дітьми, і Президент їм показував свою фарму та гостив їх сніданком.

АЖ В П'ЯТНИЦЮ, 12-го ЛИСТОПАДА, ЛІКАРІ СТВЕРДИЛИ, ЩО АЙЗЕНГАВЕР ЗАНЕДУЖАВ НА СЕРЦЕВУ АТАКУ, з якої він ступнево видужує, але мусить залишитися в армійському шпиталі у Форті Гордон принаймні 10 днів, поки зможе переїхати до військового шпиталю Волтера Ріда у Вашингтоні. Д-р Гаррі Гарпер сказав, що деколи є ліпше хворіти на серцеву атаку у віці понад 70 років, ніж тому, хто має 40-60 років. Айзенгавер 10 років тому занедужав на серцеву атаку, але д-р Метінглі заявив, що на 10 років старший вік пацієнта не свідчить про те, що цей пацієнт є в більшій небезпеці.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ЗМЕНШУЄ АРМІЙСЬКІ РЕЗЕРВИ, хоч проти цього протестував Конгрес за допомогою резолюції Сенатської Комісії Збройних Сил. Секретар Оборони Роберт МекНамара повідомив, що негайно мають розв'язати 6 армійських дивізій резерви, які мають 55,000 резервістів у 751 відділах. Сенатська комісія просила Департамент Оборони, щоб зі зменшенням резерв зачекали до 1-го березня, але секретар оборони, секретар армії і шефштабу армії рішили, щоб негайно зробити місце для вишколу тих вояків, які можуть бути потрібні у В'єтнамі. Тому треба зробити неактивними непотрібні тепер відділи армійської резерви.

ДЕПАРТАМЕНТ СКАРБУ ПОВІДОМИВ ПРО РЕОРГАНІЗАЦІЮ СЕКРЕТНОЇ СЛУЖБИ, головним завданням якої є охороняти життя й здоров'я Президента. Очолюватиме Секретну Службу і надалі Джеймс Дж. Равлі, але він матиме до помочі 4-ох асистентів директора. Комісія Воррена ствердила деякі недостачі в Секретній Службі. Одним із асистентів директора Секретної Служби є Руфус Янґблад — агент, який під час трагедії в Далласі 22-го листопада 1963 року їхав в тому авті, що і віце-президент Джансон, і який Джансона потягнув на підлогу авта, коли впали стріли до президента Кеннеді.

ГУБЕРНАТОР ВІРДЖІНІЇ ГАРРІСОН НАЙМЕНУВАВ НА СЕНАТОРА 50-РІЧНОГО ГАРРІ Ф. БИРДА, молодшого, який займе становище свого батька, 78-річного сенатора ЗДА Гаррі Ф. Бирда старшого. Новонайменований сенатор мусітиме в листопаді 1966-го року старатися про вибір на пост сенатора, який його батько займав від 1933-го року. Деякі демократи не є вдоволені з цієї номінації і кажуть, що такий важливий пост не сміє бути „спадковим". Проти цієї номінації є і республіканці. Молодший Бирд мусітиме вести завзяту виборчу кампанію, щоб втриматися на пості, який дістав через номінацію.

У СВІТІ

В ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ ОН ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ДЕБАТИ над справою членства Комуністичного Китаю. До прихильників прийняття Пейпінгу до ОН приєдналися ще Сінгапур, Емен і Совєтська Білорусь, зате проти висловилась Нікараґва. Дебати будуть продовжуватись вірогідно цілий цей тиждень. Сам комунокитайський уряд мовчить і не відповів на запит його прихильників щодо простеженого ними формального внесення.

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Д-Р ГЕРГАРД ШРЕДЕР ПЕРЕВІВ у Парижі дводенні розмови з французьким міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем. Вони торкалися справ Европейської Економічної Спільноти, бойкотованої Францією від червня ц. р., та проблеми реорганізації Атлантійського Союзу (НАТО), що її вимагає президент де Голль. Зате — за твердженням Шредера — не було мови про німецькі амбіції щодо атомової зброї — проти чого є рішуче Франція.

СОВЄТИ ВИПУСТИЛИ НОВОГО ШТУЧНОГО САТЕЛІТА в сторону планети Венус. Цей повітряний корабель важить 2.123 фунти і за три і пів місяця має — приблизно коло 1-го березня 1966 р. — знайтися в сусідстві Венус, перелетівши 180 мільйонів миль. Цей совєтський повітряний корабель є п'ятикратно важчий за американського 447-фунтового Маринера II, який в грудні 1962 року наблизився був до Венус на віддаль 21.600 миль і передав через радіо на Землю вартісні інформації щодо тієї планети.

РЕЧНИК СССР НА БЮДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ А. К. ГРЕН ВИСТУПИВ проти теперішньої системи щодо службовиків апарату ОН, за якою коло 72% всіх службовиків працюють там постійно, з роками діставши щораз вищі ступні й платню. Совєти вимагають, щоб, навпаки, 75% всього персоналу був ангажований на базі тимчасовости, на рік-два, бо — мовляв — таким способом прибуватимуть „нові таланти й нові ідеї". Генеральний секретар У Тант і Британія перші виступили проти цього. Дійсною причиною совєтського внеску є страх, що совєтські громадяни, „засидівшись" в апараті ОН переємають „буржуазною" атмосферою і думками і не хочуть вертатися на „родіну".

НА 2-МУ ВАТИКАНСЬКОМУ СОБОРІ ВЕДУТЬСЯ ТЕПЕР ДЕБАТИ над надзвичайно важливим декретом про відношення Церкви до новітнього світу. Виринув внесок за загострення резолюції проти атомової зброї. Виринув також погляд, щоб розмежувати принципово негативне становище супроти атеїзму та становище супроти атеїстів, як людей, що їх погляди можуть бути змінливі та які покликані Господом нарівні з іншими.

ПОПУЛЯРНИЙ СОВЄТСЬКИЙ ПОЕТ ЄВГЕНІЙ ЄВТУШЕНКО ПРОЧИТАВ ще 3 жовтня ц. р. на вечорі у честь 25-річного поета Сергея Єссніна, який застрелився в 1925 році, поему, якої жоден журнал не захотів друкувати, та яка тепер кружляє у відписах. У тій поемі Євтушенко критикує комсомольський провід, який намагається „вбгати душі у свої власні рамці" та згадує про мільйон загинулих під час правління Сталіна „у війні проти народу". Голова комсомолу, Сергей Павлов буцім-то обурений на Євтушенка з приводу тієї поеми.

В катастрофі корабля коло Багамських островів згинуло 86 осіб

Маямі, Флорида — Прогульковий корабель „Ярмут Кесел", який виплив із Маямі до Несо на Багамських островах, в нуботу 13 листопада, загорівся і затонув о год. 6:3 ввечері, спричинивши смерть 86 осіб, а 464 особи врятувалися, бо їм на допомогу прибули кораблі, які, на щастя, були недалеко від місця катастрофи. Ті пасажири, які врятувалися, оповідають про те, що на кораблі не було потрібних рятункових засобів, бракувало рятункових поясів, пасажири не знали, як послуговуватися ними, бо не було потрібної вправи. Але врятовані пасажири з похвалою говорять про членів залоги, які віддавали свої рятункові пояси пасарирам і наражували свое життя, рятуючи пасажирів. Кораблі: Багама Стар і Фіннпалм побачили без алярму пожежу на кораблі Ярмут Кесел і перші прибули на рятунок. Капітан затонулого корабля Воєстінас не хотів давати вияснень журналістам, поки не порозуміється з фірмою, власничкою корабля на Флориді. В понеділок рано повідомляли, що досі невідома доля 85-ох осіб, і одна особа була нежива. Капітан одного корабля, який прибував на воді пасажирів, твердить, що пожар почався в тій кімнаті корабля, в якій були алярмові прилади, і тому Ярмут Кесел не міг подати відомого алярму С. О. С. Але інші особи кажуть, що в цій кімнаті не було видно пожежі, коли вже горів корабель. Надберезна сторожа ЗДА веде слідство в справі цієї пожежі і трагедії, яка спричинила таку катастрофу. Між тими особами, доля яких невідома, є 74 американці. Невідома доля двох членів залоги. Пасажири не знали, що мають робити на горіючім кораблі, і члени залоги майже силою кидали їх у воду з рятунковими поясами.

Українці мають тільки трьох послів у новому канадійському парляменті

Оттава. — В канадійських парляментарних виборах, що відбулися в понеділок 8-го листопада цього року, здобули посольські мандати тільки три кандидати українського роду: колишній міністер Михайло Стар з онтерійської округи Онтеріо, Микола Мандзюк з манітобської округи Маркет і Василь Скорейко з округи Едмонтон Іст. Усіх кандидатів українців було 25. В манітобській окрузі Спрінгфілд дотеперішнього посла Йосифа Слогана переміг новий демократ — Ед Шрасер. Вислід голосування в округах, в яких вийшли переможними кандидати українці, представляється так: Округа Онтеріо: Михайло Стар (конс.) — 22 707, Клад Вінонд (ліб.) 19 740, Оливер Гаджес (НПД) — 16 259, Джеймс Ронда (нез.) 1 022. Округа Маркет: Микола Мандзюк (конс.) — 10 609, Рудольф Юрик (ліб.) — 6 218, М. Антонишин (НДП) — 1 720. Джеймс Мекінд (с. кр.) — 1 629.

Посол Микола Мандзюк здобув більше голосів, ніж усі його опоненти разом узяті. Округа Едмонт Іст: Василь Скорейко (конс.) — 13 329, Престон Меннінг (с. кр.) — 6 598, Микола Мосійчук (ліб.) — 5 995, Б. Дугляс (НДП) — 3 136, Вілліям Туомі (комуніст) — 375. За остаточним підрахунком ліберальна партія матиме в новому парляменті 131 посла і консервативна — 97 послів.

Степан Гавриш втретє обраний на голову Філядельфійської Округи УНСоюзу

Філядельфія. — В неділю 7 листопада 1965 р. тут відбулися чергові загальні збори передової союзової округи міста Філядельфії та околиці. Округа здобула в минулому році два найвищі відзначення (на всіх трьох) за успішну працю. Вона об'єднує 38 Відділів, один з яких в Редінгу був заложений минулого року, а два, в Кемдені і Філядельфії, вже у цім році. Округа об'єднує разом 7,000 членів і є репрезентована в Головному Уряді трьома членами, а саме д-ром Володимиром Галаном, який сповняє уряд голови Контрольної Комісії УНС, та головними Олеиною Штогрин і Іваном Одежинським, який водночас є найбільш успішним організатором членів УНСоюзу.

Збори відкрив голова округи Степан Гавриш, який пошанував померлих членів та привітавши представників Екзекутиви та представників Відділів, зокрема секретаря нового Пластового Відділу мгра Юрія Масюка, віддав провід зборів обраній президії в особах д-ра В. Галана, інсп. Осипа Бакая і П. Тарнавського. Після звітів, в яких відмічено постійний розвиток округи, що позначився м. ін. приєднанням нових Відділів, д-р Галан склав признання окружній управі за те, що вона поведе округу на перше місце в цілому УНСоюзі. Представник Екзекутиви УНСоюзу ген. секретар Ярослав Падох дав огляд праці Округи в минулому періоді й склав їй признання за прикладне виконування обов'язків. Він підкреслив, що в минулому році не мала ні одного Відділу, який не прибував би нових членів і порівнюючи найбільше причинилася до розбудови УНСоюзу. Після цього він виголосив доповідь про новий, вищий, ступінь забезпеченевої служби, на який вступив УНСоюз, після введення нових забезпеченевих грамот. Після „членства" в УНСоюзі для того, щоб „стояти" в цій найстаршій „національній організації, та після періоду, в якому натиск складено на будьяке забезпечення, тепер звертаючи уваги на суму забезпечення та його клясу, УНСоюз вступив на третій щабель забезпеченевої служби своїй суспільності: плянове й повне забезпечення. Організатори УНС обов'язані в кожному випадку проаналізувати потреби родини члена й виготовити для неї плян повного, достатнього забезпечення й то на все життя, передбачуючи потрібні зміни, доповнення та й зменшення суми забезпечення, в залежності від змін в родині та її матеріяльного стану. Після доповіді відбулася цікава дискусія.

До нової окружної управи обрано: Ст. Гавриш — голова (втретє), інж. Іван Скіра та мгр. Юрій Масюк — містоголови, П. Тарнавський і Катерина Галамар — секретарі, М. Сеник — касир, адв. Данило Максим'юк, О. Штогрин, І. Одежинський, М. Барилка і С. Филик — члени. До Контрольної комісії обрано мгра М. Ковальчука, Й. Ракочого, мгра І. Скочиляса, С. Лупація і І. Даньковського. Д-р В. Галан остався на пості постійного почесного голови Округи.

Між резолюціями схвалено поробити заходи для набуття союзового дому у Філядельфії, скликання публічного віча для поширення знання про модерне забезпечення, щоб всі члени Відділів, їх урядники і членства скласти якнайскоріше даток на Український Національний Фонд при УККА, **получення малих і неактивних Відділів та докладення всіх старань до того, щоб всі Відділи округи здобули бодай 10 нових членів у цім році.** В зборах взяли участь 40 представників 22 Відділів округи.

ПОЧАВСЯ ЗМАГ ЗА ПРОВАЛЕННЯ БІЛО-РАСИСТСЬКОГО УРЯДУ РОДЕЗІЇ

Британський губернатор Родезії — Гомфрі Джіббс

Об'єднані Нації. — В минулу п'ятницю Рада Безпеки Об'єднаних Націй прийняла десятьма голосами при одному, що стримався (Франція) резолюцію, яка натаврувала проголошення біло - расистським урядом Родезії державної самостійности задля закріплення панування і привілеїв білої меншини, та закликала всі держави — відмовити визнання тієї самостійности Родезії і відмовити будь - яку допомогу її теперішньому урядові. Франція не голосувала, вважаючи, що це внутрішня справа Британського Коммонвелту, куди нікого не втручатись Об'єднаним Націям. Однак 36 африканських країн вважали, що ця резолюція Ради Безпеки недостатня і тому зголосили на Генеральній Асамблеї внесення, щоб зобов'язати всі членські держави до бойкотування Родезії, зірвати з нею всякі дипломатичні й торговельні взаємини, а коли економічні санкції не доведуть до упадку режиму прем'єра Іена Смита в Родезії, то щоб повести проти нього воєнний похід. Ця справа буде дебатуватися ще в цьому тижні. В столиці Родезії Селсбері покищо затягнено спір уряду Іена Смита з королівським губернатором, сером Гомфрі Джіббсом. Цей останній негайно після проклямування Смитом державної незалежности Родезії, британської колонії, всупереч волі Британії, проголосив димісію уряду Смита та уневажнення акту незалежности. У відповідь прем'єр Іен Смит зажадав від Джіббса — звільнити державний будинок і виїхати з Родезії „у вигідному для нього недалекому часі". Однак Гомфрі Джіббс відмовився слухати будь - які доручення від Смита, заявивши, що він був призначений королевою, є її репрезентантом і тільки королева Єлисавета II може його звільнити. Сер Гомфрі Джіббс є постійним поселенцем Родезії і належить до тих видатних білих родезійців, які стоять в опозиції до расистської та диктаторської політики Іена Смита. Госгем губернатора був, наприклад, найвищий суддя Родезії сер Гю Бідл, який гільки що вернувся з Лондону, куди він полетів всупереч волі прем'єра Іена Смита, щоб пробувати цю ситуацію через покликання до життя так званої королівської комісії, на яку спершу Смит погоджувався. Суддя Бідл є так само противником політики Смита, — також в опозиції до тієї політики стоїть церковна англіканська єрархія в Родезії. В минулу неділю єпископ д-р Сесіль Альдерсон у своїй проповіді виправдував непослух щодо цивільної влади, коли та влада веде виразну неправильну політику, незгідну з канонами Церкви та розпорядження цивільної влади. Однак населення Родезії про всі події тієї опозиційної акти довідується хіба тільки через радіо - передачі з закордону або з вісток, переданих з уст до уст, бо цензура не дозволяє друкувати будь-що опозиційне у відношенні до уряду Смита і його політики.

В Ню Йорку відбулася урочиста конференція для відзначення 20-річчя УВАН

Ню Йорк. — В неділю 14 листопада ц.р. в Ню Йорку відбулася урочиста конференція для вшанування двадцятих роковин заснування Української Вільної Академії Наук. Голова УВАН у ЗДА проф. Ол. Архимович накреслив основні моменти історії Академії. Вона постала в листопаді 1945 року в Авгсбургу, Німеччина, й об'єднала українських учених, що прагнули розвивати українську вільну науку у протиставу до поневолення науки на Україні. Від 1947 р. УВАН почала діяти в Канаді і від 1949 року працює у ЗДА. Видання Академії є тепер в усіх бібліотеках й академіях світу. Майбутнє Академії в спільній праці старшої і молодшої генерації учених, що працюють в різних ділянках українознавства. Голова УВАН в Канаді проф. Яр. Рудницький привітав конференцію від Президії УВАН в Канаді. Він зробив доповідь про культурну асиміляцію й інтеграцію української діяспори і ролю української науки. Обговоривши проблему, доповідач зупинився на одному із її аспектів — мовному. Він дав наукове обґрунтування двомовности українських іміграції в усіх країнах поселення. Двомовність — є основа інтеграції, роля науки — давати аналізу ситуації і накреслювати напрямні. Проф. І. Замша доповнив доповідь проф. Ол. Архимовича, підкресливши жертвенну допомогу українців у праці УВАН у ЗДА від її перших кроків і дотепер. Привітання надійшли від Конесторії УПЦ в ЗДА за підписом архиєпископа Мстислава, від НТШ, від Ради „Свобода", від групи УВАН в Дітройті, д-ра Яр. Падоха, проф. І. Розгона. Особисто вітали УВАН з її двадцятиліттям проф. Микола Чубатий, проф. Б. Мартос, Б. Ржепецький, інж. П. Шох. Під час конференції була влаштована виставка фотографій, що посвідною ілюстрували працю УВАН в роках 1945-65.

Степан Матчак, кол. гол. радний УНСоюзу, помер на 76 році життя

Ню Йорк. В останній хвилині довідуємося, що в одному з шпиталів Ню Йорку помер на 76 році життя Степан Матчак, член 46 Відділу УНСоюзу „Воля", колишній головний радний УНСоюзу та один із піонерів американсько - української громади. Покійний був рідним братом померлого на засланні на Сибірі колишнього сотника київських Січових Стрільців, члена Стрілецької Ради і колишнього посла до Варшавського сойму Михайла Матчака. Панахида відбудеться у вівторок 16 листопада ц. р. о годині 8 вечором у похоронному заведенні Петра Яреми при 7 вулиці в Ню Йорку, похорон у середу вранці. Ближчі подробиці в посмертних оголошеннях.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ГУБЕРНАТОР Р. ДЖ. ГЮЗ ПІДТРИМУЄ ВИДАННЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ МАРКИ

Заходом українського еміграційного мистця-маляря Михайла Бабія, що започаткував широку акцію за видання поштмайстром ЗДА пропам'ятної марки Тараса Шевченка в серії „Чемпіонів Волі", губернатор стейту Ню Джерзі Ричард Дж. Гюз проголосив з датою 27 жовтня 1965 р. окрему проклямацію з вимогою, щоб Генеральний Поштмайстер ЗДА видав пропоновану американськими українцями марку і цим вшанував великого українського поета.

РЕД. О. ЗІНКЕВИЧ ВІДВІДАВ ЦЕНТРАЛЮ ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ

Льозанна, Швайцарія. — В четвер 4 листопада ц. р. ген. секретар Українського Олімпійського Комітету (УОК) ред. Осип Зінкевич склав офіційну візиту в централі Міжнародного Олімпійського Комітету (МОК) в Льозанні і був прийнятий на півгодинній розмові генеральним секретарем Міжнародного Олімпійського Комітету, панею Л. Занчі, яка рівночасно є канцлером МОК. В часі візити український представник з'ясував становище України у відношенні до участи в Олімпійських Іграх та завдання українського олімпійського руху в екзилі. В часі розмови були порушені питання участи в Олімпіядах комуністичного і націоналістичного Китаю, обох Корей і зокрема ширше було продискутовано питання окремої участи двох Німеччин, що рішено в Мадриді на останній сесії МОК, в жовтні цього року.

15-РІЧЧЯ РІДНОЇ ШКОЛИ В ДІТРОЙТІ

Дітройт. — Накладом Товариства „Рідна Школа" в Дітройті, що опікується всіма школами українознавства в цьому місті, вийшла окремим книжковим виданням збірка статтей і матеріялів п. н. „П'ятнадцять років Рідної Школи в Дітройті (1950-1965)". На зміст видання склалися статті мгр Ф. Любінецької, д-ра Е. Жарського, інж. Д. Березовського, д-ра М. Дольницького, д-ра Б. Лончини, проф. К. Ніщеменка, О. Сливинської, І. Коцура, І. Тарнавської та ін.

МАРІЯ З МАРТИНЦІВ КОСТЕК — ДРУЖИНА СВЯЩЕНИКА, ПОМЕРЛА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В суботу 13 листопада ц.р. померла тут на 72-ому році життя дружина о. Йосифа Костека, сл.п. Марія з Мартинців Костек, осиротивши численну родину. Панахиди були відправлені в неділю і в понеділок, 14-го і 15-го листопада о год. 8-ій веч. в похоронним заведенні Квінс, при Бродвей Корнер і 36-ій стріт у Квінс, Асторія. Похорон відбудеться у вівторок 16-го листопада о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до Церкви Чесного Хреста в Асторії і потім на цвинтар у Вудлави, Бронкс, Н Й.

НОВИЙ ФІЛАТЕЛІСТИЧНИЙ ДОВІДНИК

Маямі, Флорида. — Як подає „Бюлетень Українського Генеалогічно - Геральдичного Т-ва" у В-ві „Українська Філателістична Бібліотека" появиться незабаром новий філателістичний довідник Ю. Максимчука „Доповнення ч. 1 до Бібліографічного Показника Української Філателії, Гербових Марок і Банкнотів". Цей підручник охоплюватиме понад 1,000 нових назв статтей, монографій, катальогів і рецензій на українські філателістичні теми різними мовами світу.

Проф. К. Варварів обсерватором ЗДА на Міжнародній конференції для прав людини в Оксфорді

Вашингтон. Д. К. — В Міжнародній конференції експертів у справах прав людини, що почалася в четвер, 11-го листопада ц. р. в Оксфорді, Англія, бере участь також, як обсерватор З'єднаних Держав Америки, д-р Кость Варварів з Вашингтону. Конференція має за мету простудіювання сучасного стану реалізації постанов про права людини, проголошених Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй в Деклярації про Право Людини в листопаді 1948-го року. Крім Костя Варварова, в конференції беруть участь американські професори К. Фергусон з Гарвардського Університету та В. Гуд з Колюмбійського Університету. Обидва вони виступають в приватному характері, як вчені - експерти.

„Чорноморська Січ" здобула шосту перемогу, „Тризуб" і УСК втратили точки

„Чорноморська Січ", Нюарк, здобула нову, вже шосту перемогу у мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліги, які відбулися минулої неділі, 14-го листопада в Нюарку. Футболісти „Ч. Січі" виграли 2:1 зустріч з дружиною Португальського СК, який виступив до цих змагань у скріпленому складі. Португальці перші здобули ворота на 18-ій хвилині, але ще до перерви „січовики" вирівняли на 30-ій хвилині і дві хвилини пізніше стріляли переможні ворота. Автором обидвох воріт був Володимир Чижович. „Чорноморська Січ" відбула досі шість зустрічей АФЛіги і всіх шість виграла у свою користь. Вона займає тепер третє місце в показнику Ліги з точками 12:0 і відношенням воріт 15:6.

УСК Ню Йорк втратив несподівано одну точку у мистецьких змаганнях „Великої Десятки НАФСоюзу, зігравши з нижчою одинадцяткою „Блю Стар" нерішено 1:1. В цих минулонедільних змаганнях завів напад УСК-у, який заграв дуже слабо. Дружина „Блю Стар" вела до половини 1:0, а вирівняння для УСК-у здобув на 61-ій хвилині помічник Бредлі. УСК займає в табелі „Великої Десятки" друге місце з точками 12:4 і відношенням воріт 16:5, після „Н. Й. Готи", яка веде в табелі з точками 12:2 і відношенням воріт 14:6.

„Тризуб" з Філядельфії потерпів поразку у минулонедільній зустрічі зі сильною дружиною італійців „Ромою", Петерсон, на грищі суперника у Вейні, Н.Дж. Ці мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги закінчилися програною футболістів „Тризуба" з висліддом 0:2. До цієї несподіваної поразки „Тризуба" причинилося коротке гравище італійців, але крім цього ціла дружина „Тризуба" заграла дуже слабо, а його напад не здобувся ані на один грізний стріл по воротах італійців, які повели розважну тактичну гру так у наступах, як і обороні своїх воріт. „Тризуб" зійшов на друге місце в табелі АФЛіги, маючи на своєму конті 12:4 точки і 28:6 воріт. На першому місці стоїть Гартфорд СК — 13:3.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorised July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Справа Родезії

У проклямації державної незалежности Родезії, проголошеній у минулий четвер 11 листопада ц. р., говориться про „завжди непохитну льояльність і відданість Її Величності Королеві", а закінчується її традиційним британським окликом „Боже, хорони королеву". Але негайно після того британський прем'єр Гаролд Вільсон проголосив у палаті громад в Лондоні, що той акт родезійської незалежности є „зрадою" у відношенні до Британії, і британський губернатор Родезії, як репрезентант королеви, дімісіонував в її імені родезійського прем'єра Айена Сміта і ввесь його уряд, ствердивши, що проголошений ними акт державної незалежности тієї країни „нелеґальний" і недійсний".

Зіставлення вже наведених вище фактів вказує на те, якою складною є вся ця справа. Родезія — південно-центральна країна Африки з 4-ма мільйонами чорного і 220.000 білого населення. Білі поселенці прийшли туди коло 75 років тому. Від імени їхнього лідера Сесіла Джана Родеса і названо цілу країну, а ім'ям британського прем'єра лорда Селсбері, який у 1888 році надав Родезії колоніяльний чартер, названо її столицю. Білі поселенці-піонери дали поштовх до розвитку промислу, торгівлі, всього цивілізаційного поступу. Але водночас вони змонополізували у своїх руках політичну владу і довели до яскравого двоподілу в країні не тільки щодо раси, але й щодо добробуту по одному боці та нужди по другому. Від 1941 року в Родезії введено офіційно строгу расову сеґреґацію в усіх ділянках громадського і приватного життя. Коли ж у квітні минулого року прем'єром став колишній відважний британський летун, 46-річний Айен Сміт, у Родезії запанував режим поліційного терору: всіх його противників арештовано й заслано в один із трьох концентраційних таборів.

Айен Сміт і його співробітники вирішили проголосити державну незалежність Родезії, щоб запевнити „навіки" білій меншині владу і клясово-кастові привілеї. Британський уряд у принципі не заперечував Родезії права на самостійність, бож Британія провела після останньої війни деколонізацію своєї імперії у згоді з усіма своїми колоніями. Однак, він спротивився дати згоду на самостійність Родезії на базі її конституції з 1961 року, яка практично гарантує на 65 послів автономного парляменту 50 мандатів білим. Знову ж Айен Сміт не погоджувався, щоб до тієї конституції прийнято клявзулю про принцип самовизначення народу. Ось чому одностороннє проголошення самостійности Родезії британський уряд визнав за „бунт": від 1776 року, відколи північноамериканські британські колонії збунтувались проти правління Юрія III — ні одна британська колонія не відірвалась від Британії проти її волі. Вийшов такий парадокс, що Генеральна Асамблея ОН вперше заявилася проти незалежности африканської колонії. Айен Сміт у своїй проклямації скористався з деяких висловів американської Декляраці Незалежности. Очевидно, що цей тактичний трюк не всилі закрити велетенської різниці між цими двома актами: Америка проголосила свою незалежність в ім'я своєї свободи, а Родезія — в ім'я збереження расово-кастових привілеїв дрібної білої меншини. Тому цей акт не оправданий ані морально, ані політично. Айен Сміт і його прихильники не мають ніяких шансів на виграш — проти всієї решти Африки, проти Британії і всіх її союзників, а головно величезної більшости населення власної країни.

Мемуари Пеньковського

У другій половині листопада мають появитися в нюйорському видавництві Даблдей окремим книжковим виданням мемуари полковника совєтської військової розвідки Олега Пеньковського, засудженого в 1963 р. в Москві на кару смерти і розстріляного зараз же після процесу. Вже самі повідомлення про зміст цих мемуарів викликали в пресі вільного світу велику сенсацію, бо йдеться про гостро актуальні останніми роками справи, включно із такими, як загроза війни за Берлін і згодом інсталяція совєтських далекосяжних ракет на Кубі.

Всупереч твердженням совєтського прокуратора і зізнанням свідків на процесі, Пеньковський не був дрібною чи маловажною фігурою в совєтському військовому й державному апараті. Як член державного комітету для координації наукових дослідів, Пеньковський мав доступ до різних совєтських міністерств і установ, зв'язаних з найбільш важливими ділянками совєтської міжнародної політики. Як високий старшина військової розвідки, Пеньковський мав добрі, а то й родинні зв'язки з найвидатнішими особами совєтського військового апарату: він був небожем одного із совєтських генералів і зятем другого генерала; в дружніх взаєминах перебував із шефом НКВД, згодом КҐБ, ген. Іваном Сєровим, що був найближчим соратником Нікіти Хрущова, і близьким приятелем Пеньковського був маршал Сергій Варенцов, в той час член Найвищої Військової Ради і керівник ракетних збройних сил.

За кільканадцять місяців своєї співпраці з британською й американською розвідкою Олег Пеньковський встиг передати їхнім централям на Заході яких 5 000 документів найбільш секретного змісту: мілітарного, політичного і військового. Це Пеньковський попередив ЗДА і Велику Британію, що Хрущов готується починати воєнний напад на Західню Німеччину, щоб викинути західніх альянтів з Берліну. І ще треба підкреслити, що Президент ЗДА Дж. Ф. Кеннеді рішився вислати свій ультиматум Москві з приводу совєтських ракетних баз на Кубі тільки після того, як від Пеньковського прийшло по 32 годинах запевнення, що совєтські атомові збройні сили ще не готові до атаки. І нарешті — це Пеньковський розкрив діяльність і прізвища понад 300 совєтських шпигунів на Заході.

Своїми попередженнями і розкриттями, робленими з ідейних мотивів, для добра людства і населення СССР, як це підкреслено у мемуарах, Пеньковський завдав дошкульного удару большевикам, і то на найбільш вразливих для Москви відтинках фронту „холодної війни". Якщо б не було Пеньковського, то політична ситуація в світі виглядала б інакше, як склалася вона нині.

У переданих на Захід цим же шляхом, що й тисячі інших документів, мемуарах Пеньковський розкриває також усю нікчемну суть совєтської системи, що називає себе „державою працюючих людей". Виведені Пеньковським портрети партійних, державних і військових діячів показують глибокий моральний розклад усієї совєтської верхівки, їх мерзенне намагання жити в розкошах й усіх вигодах, в той час, як робітничі й селянські маси зазнають важких злиднів, голоду й нестачі всього найпотрібнішого. Ревеляції Пеньковського в цьому відношенні і з'ясовують причину, чому рішився він на таке рисковне діло, як інформування Заходу про злочинні почини і пляни здеґенерованих кремлівських сатрапів.

МІНОРНИЙ ТОН „ЮВІЛЕЮ"

Мюнхен. — 7-го листопада минуло 48 років комуністичної диктатури, якій промостило шлях збройне повстання в Петербурзі під проводом большевицької партії. Трудно знайти в історії людства подію, в якій би провідна група революції так уміла використати несвідому масу для своїх прихованих цілей.

Кличами „жовтневої революції" 1917 р. були: мир між народами; демократична свобода; земля — селянам; фабрики — робітникам; право на самостійність для всіх народів колишньої царської імперії; заміна постійного війська народною міліцією; перехід до соціялізму і після того — „скасування держави".

Демагогія Леніна і його найближчих „соратників" ішла так далеко, що вони проголосили були загальну рівність: мовляв, члени большевицького уряду не сміють мати платні більшої за платню „кваліфікованого робітника". Навіть деякі ідеалістично настроєні члени першого уряду Леніна не розуміли на початку дійсних намірів свого вождя.

Побачивши, що в Росії з перших днів „жовтневої революції" почався кривавий терор, заборона некомуністичної преси і подібні неславні діла, 10 членів комуністичного уряду в листопаді 1917 року покинули свої міністерства і подали заяву, в якій домагалися створення нового уряду з участю представників усіх соціялістичних партій. „Ми — писали ці 10 большевиків — вважаємо, що поза цим є тільки один шлях — збереження чисто большевицького уряду засобами політичного терору. Цим шляхом іде Рада Народних Комісарів. Ми бачимо, що це веде до відсунення масових пролетарських організацій від керування політичним життям, до створення безвідповідального режиму, до руїни революції й країни" (Л. Троцький: „1917", том II, стор. 355).

Цілий світ знає, що сталося з „визвольними" кличами, які проголосив Ленін 7-го листопада 1917 р.: мир між народами і їх свободи замінено агресією російської „червоної ґвардії" в першу чергу проти України й Фінляндії. Селян через деякий час силою загнано в колгоспи, що в основі гірші за колишню панщину. У націоналізованих фабриках робітники (теоретично — „власники" підприємств) мусять працювати під натиском комуністичних наганячів — партійних та профспілкових, і не мають ніякої оборони проти нелюдського визиску. Замість скасування постійного війська, большевицький уряд створив одну з найбільших у світі мілітарну силу. Обіцяний „соціялізм" перетворився в організацію державного рабства, а скасування держави відложено в безконечність.

Свобода в СССР — це привілей купки кремлівських вождів, а ідею рівности там глумливо звуть „зрівнялівкою", як „дрібнобуржуазну вигадку". В суспільстві, що нібито йде до „комунізму", поділ на кляси глибоко закоренився, при тому кляса комуністичних бюрократів забезпечує панування в державі для своїх дітей і внуків.

Радикальна зміна настала також у зовнішньополітичних плянах російського комуністичного режиму. Ленін не вірив у можливість мирного співжиття „соціялізму" з „капіталізмом". Він був переконаний, що мусить прийти до воєнного зудару, і що треба прямувати до „пролетарських революцій" в інших країнах. Це — ідея світової революції. 1919 року Ленін писав, що треба, щоб пролетаріят, вивласнивши капіталістів і ствердивши у себе соціялістичне виробництво, встав проти капіталістичного світу, притягаючи до себе пригноблені кляси інших країн, виступаючи, в разі потреби навіть воєнною силою проти кляс визискувачів та їх держав" (Сочинения, т. 18, стор. 232).

Надії на світову пролетарську революцію не справдилися головним чином тому, що робітничі організації вільних країн — політичні і профспілкові — не пішли за большевицькими кличами. Це викликало лють у Леніна і його партійців. Тоді кинуто гасло: „Соціял - демократія — головний ворог", а вільні професійні спілки названо в комуністичній пропаґанді „жовтими", „запроданцями капіталізму".

Сталін з погордою ставився до комуністів вільних країн, що не вміли у себе зробити „пролетарську революцію". Він покладав надію на силу червоної армії, яка в слушний час може здійснити „совєтизацію" інших країн. Це йому вдалося в Европі під час і після другої світової війни: від Балтійського моря до Ельби й до Середземного моря Москва помогла комуністам створити режим „народних демократій".

В Азії перемога китайських комуністів власними силами була не до смаку володарям Кремлю. Але довелося миритися з фактом і шукати спільної політичної лінії з режимом Мао Тсетунґа. Згода в комуністичному „сімействі" не тривала довго. Спір між Москвою і Пейпінґом за провід у світовому комуністичному русі щораз гострішає. Китайці називають совєтських комуністів „ревізіоністами марксизму - ленінізму", „союзниками американських імперіялістів" і т. д.

Ця „схизма" в комуністичному русі (за Китаєм ідуть комуністичні партії й відколені групи в різних країнах світу) поклала свою печать і на ювілей „жовтневої революції" в Москві. В минулих роках у ці дні приїздили до Москви голови партій і урядів комуністичних країн, як правовірні мусульмани до Мекки. Тепер визначних гостей на ювілеї було мало, і довелося на параді біля Кремлю поставити між Брежнєвим і Косиґіним Равля Кастра з Куби, Фіделевого брата.

Китайські вожді в своєму привітанні з нагоди совєтського ювілею не згадали комуністичної партії СССР та її провідників, а згадували тільки „совєтський народ".

Заступник прем'єра Полянський у промові в Кремлі 6-го листопада мусів признатися, що сільське господарство в СССР не виконало плянів, і тому доведеться купувати збіжжя у вільному світі. В промовах вождів СССР не чути було згадки про „світову революцію", натомість напастовано ЗДА та Німецьку Федеративну Республіку. Замість воєнної допомоги „всім пригнобленим і бідним", у Москві говорять про мирне співжиття з „капіталізмом".

Цей „мінорний тон", безперечно, використає Пейпінґ у своїй пропаґанді проти „хрущовських ревізіоністів".

П. А.

В. Кедровський

ПАТРІОТИ І ШАШЕЛІ

Останнім часом ми були свідками, як на екранах телевізорів показували „шашелів" — молодих людей, що палили свої мобілізаційні картки. Декого дивувало, чому влада не реаґує негайно на ці протиурядові і навіть протидержавні вчинки.

Американські телевізійні компанії і преса дуже ласі на сенсації і часто не звертають уваги на те, чи вони позитивні, чи неґативні. Вони, як сенсації, подають кримінальні злочини з найменшими деталями, дарма що розголошення їх не приносить користи суспільству, навпаки — заохочує до злочину. Цим вони деморалізують передусім молодь, що любить брати приклад з „героїв дня".

Так само і з паленням мобілізаційних карток. З огляду на широкий розголос цих протизаконних учинків, якими „шашелі" хочуть підірвати престиж Уряду, появляються на екранах телевізорів нові „шашелі", які наслідують ті самі ганебні вчинки своїх попередників. Роззухвалені загальною увагою „шашелі" таврують скеровані проти них заходи влади як „неконституційні".

Немов пошесть, поширилася останніми роками тенденція вбачати в кожній нелюбій справі порушення Конституції. Навіть судді часто чіпляються до кожної літери Конституції, нехтуючи її ширший зміст, поминаючи увагою те, що Конституція З'єднаних Держав ґарантує права більшости, виступає в обороні передусім потерпілого, а не лише захищає права злочинця. Ми часто читаємо в газетах, як злочинця звільняють від суду й кари тому, що в якійсь літері порушено його „конституційні права", і потерпілий, хоч і має ті самі права, не дістає ані матеріяльного, ані навіть морального відшкодування.

Ось недавно один із суддів у стейті Меріленд вирішив, що „неконституційним" є опитувати кандидатів на присяжних засідателів, чи вірять вони у Бога. Коли йти далі цим шляхом, то треба признати, що й присяга Президента З'єднаних Держав, яку він складає на Біблії, є „неконституційною", так само, як і присяга всіх тих американських громадян, що закінчують її словами „так Боже поможи мені".

Якимсь батькам - атеїстам не подобалося, що в школах перед початком науки відбувалася молитва, хоч до неї й не примушувано дітей, бо, згідно з Конституцією, Церква відокремлена від держави. Але мільйони батьків хочуть, щоб їхні діти починали науку молитвою, на що вони мають право, бо Конституція ґарантує свободу віри, і ніхто не має права заборонити дітям молитися. Та, не зважаючи на це, хтось у молитві перед шкільною наукою добачив примус вірити в Бога, а це ніби порушує Конституцію.

Ось на цьому „порушенні", проти якого запротестувало кілька громадян ЗДА, і зродилися протести проти покликання до війська, навіть проти війни у В'єтнамі, де борються і вмирають американські вояки в боях з комуністами, які намагаються накинути всьому світові тиранію.

У В'єтнамі герої борються проти тиранії, а тут, в З'єднаних Державах, „шашелі" намагаються підточити права народу жити згідно з законом, ухваленим його свобідною волею. Американські новинкарі роздмухують до широких розмірів ганебні вчинки шкурників, хоч і є тих шкурників мізерна кількість. Наприклад, студенти Нюйоркського університету в інтерв'ю з представниками преси заявили, що з-поміж двадцяти тисяч молоді, яка вчиться в цьому університеті, знайшлося лише п'ятнадцять - двадцять „протестантів", а всі інші підтримують Уряд і вважають, що війна у В'єтнамі є також війною за З'єднані Держави. Одна студентка під час цього інтерв'ю заявила, що її наречений б'ється з комуністами у в'єтнамських джунґлях, і вона горда з того.

Ганебні виступи „шашелів" викликали серед американського студентства спонтанний вияв патріотизму в формі масових демонстрацій, у формі заяв і петицій, у яких вони запевняють Президента в своїй готовості кожночасно підтримати його заходи і боронити всіма силами інтереси ЗДА і вільного світу. Вони — патріоти, і годі „шашелям" підточити їх мораль.

Згинуть ці новочасні „шашелі", розчавлені презирством патріотично думаючого населення, як гинули вони у минулому, не лишаючи по собі сліду.

● **Британський соціялістичний уряд Гаролда** Вільсона відпекався свого, спершу завзято ним пропаґованого, пляну про націоналізацію (удержавлення) сталевого промислу. Названий прем'єр заявив на початку нової сесії парляменту, що денний порядок тієї сесії такий великий, що „прийдеться відкласти цю справу на пізніше".

ВІЧНЕ ДЕРЕВО

Серед десяти хвойних порід дерев, що ростуть в українських Карпатах, тис належить до найрідкісніших. Тисові — дуже давні рослини, відомі ще з юрського періоду мезозойської ери, тобто 180 мільйонів років тому.

У народі про тис ще й тепер залишилася назва „негній - дерево". Завдяки міцності, декоративності та іншим цінним властивостям тис почали використовувати вже в кам'яному віці: знайдено крем'яні пилки в тисовій оправі та кам'яні сокири з тисовим держаком. Також скульптурні пам'ятки з тису збереглися в багатьох музеях світу.

Тис — справді „вічне дерево". Його гарною червоною та пахучою деревиною оздоблювали князівські та королівські палаци. Про це свідчать слова із українського епосу „Слово о полку Ігоревім": „А Святослав мутен сон бачив у Києві на горах. В цю ніч звечора одягали мене — рече — чорним покривалом на ліжку тисовім" . . .

„Вічне дерево" має дуже пружку деревину. Її тривалий час використовували для виготовлення луків і вивозили до країн, де це дерево не росте. Є відомості, що експорт та імпорт тису тривав п'ять тисяч років. У цьому відношенні Карпати — відомий в Европі осередок виведення цієї деревини.

На підставі архівних матеріялів встановлено, що на Івано - Франківщині в другій половині 18 сторіччя частину данини селяни платили деревиною. Таким чином у Прикарпатті знищили близько ста тисяч тисових дерев.

Про поширення „вічного дерева" в Карпатах свідчать і численні назви лісів, гірських струмків і навіть сіл. Наприклад, села Тисів, Тисмениця на Івано - Франківщині, Тисовець — на Буковині, Тисолове — біля села Новоселиця, Тячівського району на Закарпатті та багато інших. Можливо, що й назва ріки Тиса має подібне походження.

Багато тису було знищено місцевим населенням для власних потреб. На Гуцульщині колись тисовими кілками прикріплювали дранку на хатах, виготовляли хрести. Частково винищували цю рослину і для лікування в народній медицині проти сказу.

Оскільки серед наших хвойних порід „вічне дерево" належить до повільно ростучих, запаси його швидко вичерпалися. Воно зникло з українських лісів, незважаючи на те, що його вік дві - три тисячі років. Порівняно з Закарпаттям на Буковині й Прикарпатті збереглося значно менше тису. Найцікавішим осередком „вічного дерева" в українських Карпатах є Княждвірський тисовий гай. Тепер цей гай, — розповідає в „Молоді України" С. Стойко, голова Львівського відділу товариства охорони природи, — належить до Карпатського заповідника. Всього нині в українських Карпатах збереглося близько 12 тисяч дерев тису.

П. Панасенко

РАННЯ ОСІНЬ

Хтось нанизав
голуби на небо,
Завтра помандрує
серпень в далечінь,
Бабиного літа жмуток,
мов на сполох,
Мов на пострах,
б'є в осінній дзвін.

Та сьогодні ще співає небо
І потік подвоює блакить,
Сонце розціловує камені,
Рій жоржин
жагуче пломенить.

Хоч і плине річка
в безконечність,
Ніби не скувать
Її прозорих дум,
Марять оксамитні
мотилі про вічність,
Золотінь закралась
вже в кленовий шум.

Леся МАСЮК
7 жовтня 1964

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО МІШАНІ ПОДРУЖЖЯ

У статті „Ще про нашу культуру" п. Іван Івахів пише, що вже запізно говорити про мішані подружжя, бо „одні вже поженились, інші постарілись, залишився нарибок, що йому байдуже, з ким женитися" . . .

На думку п. Івахова, йдеться не так про те, з ким женитись, як радше про те, як задержати наш стан посідання, себто закріпити українство серед мішаних подруж. Він вважає, що весілля має бути одним із засобів, що ведуть до загальної мети.

На мою думку, мішані подружжя можуть бути хіба як рідкісні випадки. І тоді це не було б грізним явищем. А грізні є погляди на подружжя, що їх висловив п. Івахів. Мішані подружжя — поріг до національної зради. Вправді супруги в мішаному подружжі мають шанси одне одного перетягнути на свій бік, але таке перетягування не дає щастя. Суспільність повинна остерігати кандидатів на мішане подружжя, щоб після весілля не було жалю, коли щастя почне втікати.

Весілля мішаного подружжя повинно бути радше жалобою. З чого веселитися? З того, що молодець, над вихованням якого працювали батьки, суспільність, молодечі організації, церква, топиться в чужому морі? Весілля з найкращими нашими звичаями є тоді тільки нагодою до порад: „Пані, пильнуйте своїх дітей, щоб не сталося з ними того, що з оцим молодим!"

Коли б український кандидат на мішане подружжя знав, що його прикрощі почнуться ще перед весіллям, а далі на весіллі, він подумав би уважніше над тим, чи варто женитися з чужинкою.

Іван Ролєв
Клівленд, Огайо

● **З Комуністичного Китаю** втекли три летуни на бомбовику совєтського типу МІҐ та приземлились на Тайвані (Формозі). Однак при приземлюванні — два члени залоги були поважно поранені. Це другий від 1962 року випадок утечі комуно-китайських летунів разом із літаком за кордон.

В. Софронів Левицький
„Новий Шлях"

УКРАЇНСЬКА ПРЕСА В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

Доповідь, виголошена на 1-му З'їзді Українських Журналістів Америки і Канади, що відбувся в днях 30-го і 31-го жовтня 1965 року)

(3)

Квартальників україномовних і англомовних є 7 і всі вони виходять у ЗДА. Це — видаваний Українським Конґресовим Комітетом Америки англійською мовою „Юкрейніен Квортерлі", літературний журнал „Київ", загальний журнал „Овид", англомовний квартальник „Пролог", видаваний Дослідно - Науковим Інститутом „Пролог", квартальник „Вільна Україна", видаваний Вільною Громадою в Америці, журнал музичного та мистецького життя „Вісті", видаваний хором „Дніпро в Твін Сіті, Міннесота, і журнал „Нотатки з Мистецтва", видаваний Відділом ОМУА у Філядельфії. Отже разом нарахували ми, може з деякими мимовільними пропущеннями, самих ширшого засягу та значення періодичних пресових органів в Америці 27 і в Канаді 20, разом — 47.

Читачі нашої преси:

Спираючись на цих даних про чисельний стан нашої преси в Америці й Канаді, треба було б викалькулювати найважливішу і одночасно найважчу для визначення цифру: скільки читачів обслуговує вся ця фаланґа часописів, і застановитися над тим, які є вигляди на майбутнє української преси в цих обох країнах.

За може трохи оптимістичною, але зовсім реальною оцінкою, можна сміливо прийняти пересічну висоту тиражу кожного з цих 47 українських періодиків в Америці і Канаді на 5 000 примірників. Так, отже, загальний тираж нашої преси в Америці і Канаді можна рахувати на 250 000 примірників, не враховуючи дрібної періодичної та неперіодичної преси місцевого значення. Треба брати до уваги, що багато українських родин передплачує по два, три, а то й більше часописів, тому на один примірник не можна рахувати більше як двох читачів у родині, що дає разом — 500 000 читачів української преси в Америці і Канаді.

Коли візьмемо круглу цифру півтора мільйона всіх українців в Америці і півмільйона в Канаді, разом два мільйони, то виходить, що кожний восьмий українець в обох цих країнах передплачує або купує якийсь український часопис, а кожний четвертий якийсь часопис читає.

Хто є ті читачі і передплатники? Передплачують і читають українські україномовні часописи здебільшого іміґранти, уроджені і вихованці України, тобто т. зв. стара еміґрація в першому поколінні і післявоєнна політична еміґрація також в першому поколінні. Як американські, так і канадійські українці в другому і третьому поколінні тільки в малому відсотку читають, а ще в меншому передплачують нашу пресу, не тільки тому, що недостатньо знають українську мову, але й тому, що справи, обговорювані в нашій україномовній пресі, головно наші політичні проблеми їх, на жаль, мало цікавлять. Позитивний вийняток щодо читачів другого і третього покоління творять наші молодечі і дитячі періодичні органи, головно ті, що їх для дітей чи молоді переплачують батьки.

Щодо читачів нашої преси, я хочу звернути увагу на одне позитивне явище, а саме, що пильними читачами нашої преси чи не в більшості стало тепер жіноцтво. В дуже багато родинах де чоловіки не мають часу чи охоти читати, жінки, як елемент з природи цікавіший і заінтересований не так політичними, як загальнолюдськими проблемами, завжди знаходять на це час. Це явище, характеристичне не тільки для українського еміґраційного читача, але й для іншомовної преси. Наприклад, англійська преса недавно подавала, що в останніх часах її читачами на 65 відсотків є жінки. Цей факт чужомовні газети беруть до уваги і відповідно до цього кореґують зміст своїх видань.

Мій обрахунок читачів української преси в Америці і Канаді дійшов до досить оптимістичного висліду. Бо скільки може бути серед здогадної двомільйонової української спільноти в Америці і Канаді уроджениців України і української молоді, що вміють і можуть читати українською мовою? Мені здається, що не дуже багато більше як тих півмільйона, що цю українську пресу справді читають.

Це, як на теперішній стан, було б навіть прекрасно, але одночасно цей факт є досить песимістичною прогнозою для дальшого розвитку і поширення нашої преси. Бо виглядає, що український читацький ринок в Америці і Канаді на 100 відсотків заповнений. Одночасно немає, на жаль, надії, щоб цей ринок розростався, навпаки, він з кожним роком маліє. Старі читачі україномовної преси поволі відходять на другий світ, а нові потенційні читачі не прибувають. Цей сумний факт відчуває на собі кожний україномовний часопис. Можливості дальшого росту, в напрямку збільшення передплат є тільки в формі ще одної додаткової передплати в родині, що вже якусь одну або й дві-три українські газети має, або в конкуренційній боротьбі коштом іншого і то не завжди слабше редаґованого часопису. Перша форма розросту має дуже слабі вигляди, друга мусить кінчитися упадком слабших або менше популярних, але не раз навіть дуже цінних періодиків.

Наші редактори і співробітники преси:

Коли ми, хоч і побіжно, переглянули вже тут важливіші органи нашої преси в Америці та Канаді і кинули оком теж і на її другий співчинник — читача та передплатника, то треба, думаю, присвятити ще кілька хвилин уваги також третьому, не менше важливому факторові кожної преси, українському журналістові, професійно і „з вільної руки" зайнятому в нашій пресі.

(Далі буде)

ЗАКЛИК

Завершім ушанування пам'яті президента УНР д-ра Степана Витвицького

Відійшов у вічність св. п. д-р Степан Витвицький, Президент Української Народньої Республіки в екзилі. Українське суспільство гаряче відізвалося на заклик посталого з ініціятиви і під проводом Представництва Виконного Органу УНРАДИ в ЗДА Жалобного Громадського Комітету й масово взяло участь у Службах Божих за спокій душі нашого Великого Небіжчика та гідно відпровадило Його тлінні останки на місце вічного спочинку на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Смерть найвищого репрезентанта ідеї боротьби за Українську Державність до глибини зворушила серця нашого громадянства, а щирі, неприховані жаль і смуток, що відбивались на обличчях учасників величнього похоронного походу об'єднали всіх.

В обличчі цієї смерти пригасли політичні суперечності. Пробудилося приспане почуття братерства, взаємної пошани й спільної відповідальности за долю й волю нашого Народу й Батьківщини.

Але гідне вшанування пам'яті Померлого Президента вимагає від нас дальшої дії. Перед нами стоять передусім завдання: покриття коштів похорону, поставлення гідного пам'ятника на могилі, видання публікації присвяченої діяльності Великого Небіжчика. Все це вимагає поважних фондів. Тому Жалобний Громадський Комітет, що його на зборах 28-го жовтня у приявності 33-ох делеґатів від 38 організацій, переіменовано на Комітет Вшанування Пам'яті Президента Української Народньої Республіки д-ра Степана Витвицького, вирішив звернутися до української суспільности з закликом про складання грошових внесків на покриття витрат, зв'язаних з похороном і реалізацією згаданих вище намірів.

Гроші належить вплачувати на конто Комітету в Кредитовій кооперативі „Самопоміч" в Ню Йорку себто:
"Selfreliance", Federal Credit Union, 98 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 під назвою: "President U.D.R. St. Wytwytsky Memorial Committee" — No. 3893.

Прізвища всіх жертводавців будуть періодично публікуватися в пресі. Всю кореспонденцію, зв'язану з цією акцією, просимо керувати на адресу:

"President U.D.R.S. St. Wytwytsky Memorial Committee" c/o Ukrainian Financial Committee, P. O. Box 95, Cooper Station, New York, N.Y. 10003.

В імені Комітету Вшанування Пам'яті Президента УНР д-ра Степана Витвицького

Діловий Комітет:	Контрольна Комісія:
Іван Крамаренко, голова	Роман Слободян
Дмитро Бакум, секретар	Іван Гаєвський від Держ. Контролі
Борис Ржепецький	Володимир Сидорак
Степан Ріпецький	Володимир Дармохвал
Петро Самойлів	Павло Дорожинський
Григор Ничка	Григорій Яремчук
Володимир Олійник	

P. S. Усі українські часописи просимо передрукувати цей заклик.

ГУБЕРНАТОР ДЖОРДЖ РОМНІ ГОСТРО КРИТИКУВАВ АМЕРИКАНСЬКУ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ. Він разом із 9-ма іншими американськими губернаторами подорожує по Японії і в Токіо сказав на пресовій конференції, що комуністи мають далекосяжні пляни, а ЗДА не мають довготермінових плянів, тільки реаґують на те, що здійснюють комуністи. Ромні гадає, що ЗДА повинні допомагати в першу чергу тим державам, які стараються допомогти собі самі. Треба допомагати приватним фірмам в чужих державах, а не урядам, які часто зловживають фондами з американської допомоги.

Дітройт, Мич.

ПАНАХИДА ЗА ПРЕЗИДЕНТА УНР

Сумна вістка про смерть Президента УНР в екзилі, бл. п. д-ра Степана Витвицького, схвилювала місцеву українську громаду. Колишні старшини й вояки Армії УНР та співробітники Покійного в неділю, 24 жовтня зібралися в храмі УАПЦ св. ап. Андрія Первозваного, щоб разом з усіма парафіянами помолитися за спокій його душі.

Перед панахидою митр. прот. Ол. Биковець виголосив слово про життя й діяльність покійного Президента та його заслуги перед українським народом на різних важливих постах державного будівництва Соборної Української Держави у формі демократичної УНРеспубліки, а від 1954 р. на найбільш відповідальному становищі Президента Державного Центру УНР в екзилі.

Під звуки похоронних співів церковного хору під керівництвом п-ні А. Ковальської посеред церкви стала почесна варта з старшин Армії УНР, якими були: ген. Ол. Вишнівський, ген. М. Крат, полк. Д. Купінас, полк. С. Лазуренко, майор Х. Лисенко, сотн. В. Ковальський, сотн. П. Трепет, довголітній співробітник Покійного д-р В. Лисий та молодші учасники бойових українських формацій під час останньої війни — майор УПА Петро Миколенко, вояки В. Гайдайчук і В. Шипілка з прапорами та два братчики з свічками.

На знак щирої молитви всі вірні тримали під час панахиди засвічені свічки, символізуючи своє молитовне бажання, щоб душа покійного Президента знайшла вічний спокій у світлих оселях, де всі праведні спочивають. Схиливши коліна, вірні вимовляли слова „Вічна пам'ять", обіцяючи зберігати про нього найкращі спомини і брати приклад із його життя, яке він з молодих років присвятив боротьбі за визволення рідного народу. Сумний похоронний передзвін, змішуючись із співом „Вічна пам'ять", розносив вістку про відхід світлої душі бл. п. д-ра С. Витвицького в інший світ...

Прощаючись з Небіжчиком, присутні на панахиді не забули, що „життя йде далі, що боротьба за визволення ще не закінчена, і в цей день жалоби виконали свій патріотичний обов'язок — склали щедрі пожертви на УНРаду на списку Т-ва Прихильників УНР, яке очолює в Дітройті сотн. П. Трепет.

О. Лівобережний

Ню Йорк, Н. Й.

ПЛАСТ В ПОКЛОНІ ПОЛЯГЛИМ В ЛИСТОПАДОВИХ ДНЯХ 1918 РОКУ

31 жовтня о год. 10 вранці Організація української пластової молоді в Ню Йорку у великій залі Народного Дому зібралася, щоб відзначити 47-мі роковини акту державного перевороту у Львові та в краю. Участь в Святі взяли 270 пластунів і пластунок і майже стільки ж їхніх батьків і матерів та й тих з ветеранів, які в 1918 році брали активну участь в боях у Львові та у всіх містах Галичини.

Радісно та приємно було старшому громадянству переживати влаштоване пластовою молоддю Листопадове Свято та її свідомість величного Здвигу нації до волі. Бо в той недільний день, 31-го жовтня, присутні громадяни вповні відчували, що ця молодь, хоч і відірвана від рідної землі, не затратила традицій батьків про національно- визвольну боротьбу за волю. Святкування 31 жовтня, це непереможний хід молодого покоління до храму слави Вільної України. Це національне свято перемоги великої ідеї над усіма перешкодами.

Програма Листопадових Роковин почалась звітуванням пластових референтів та поодиноких відділів: Звітом бунчужного, відчитанням наказу та відспіванням пластового гимну.

Станичний Пласту, Володимир Хамула, виголосив промову про значення Листопадового Свята, яку молодь сприйняла з увагою і відчуттям. Відчувалося, що вона з промови свого станичного зрозуміла, який обов'язок і відповідальність спочиває на ній, та чого жде від неї Україна й український народ.

Пластове братство започаткувало другу частину програми піснею — „Гей у лузі, червона калина".

Молитву — о. Себастіяна Собола виконала пл. Уляна Ільницька. „На Першого Листопада" — Р. Купчинського та збірна деклямація у виконанні Самостійного Роя „Соловейки". — Бейсайд. „Листопад" — Н. Забіли деклямувала Оксана Гаврилюк. „Ми йдем вперед" — виконали всі пластуни. „Львів" — Юрія Липи деклямувала Наталка Чума. „Листопадову казку" — Л. Храпливої — деклямував рій Кленові листки, з Гнізда — Степові квіти. „І в мене був свій рідний край" — Богдана Лепкого виконав гурток „Вовки". „В день Першого Листопада" — Черкасенка виконали гуртки: Синиці і Мавки.

На закінчення програми всі відспівали — „Зірвалася хуртовина". Після того відбулася ще й Пластова частина: а) УПЮ — Присяга, підвищення ступенів, відзначення, перехід до УСП. Перев. по кошах. Кінцеве слово Станичного. Закінчення — „Гимн закарпатських пластунів".

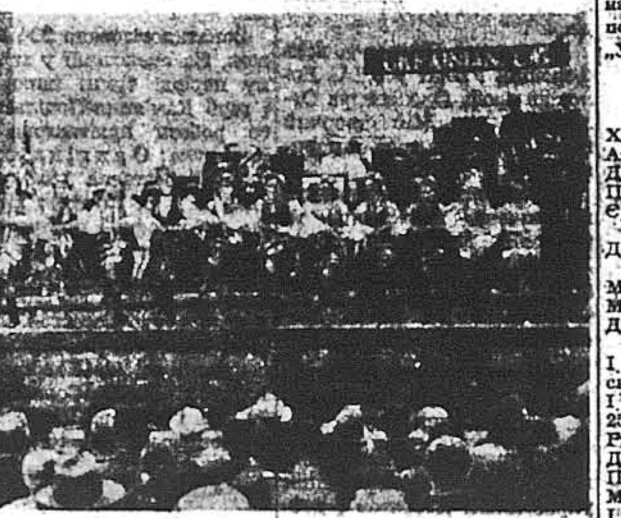
Відзначення цього Свята було уможливлене працею цілого пластового уладу, за що всім належиться признання і щиросердечна подяка. Признання належиться батькам і матерям. Вважаємо за приємний обов'язок подякувати всім, хто стоїть на сторожі духовости нашої молоді.

М. Галій

● **Індонезійська армія** переводить тепер справжні лови на лідера тамошньої комуністичної партії Д. Н. Айдіта, який — за відомостями військової розвідки — скривається між своїми однодумцями в центральній Джаві. Вояки перешукують хату за хатою в кожній місцевості, яку займають після боїв з комуністами. Комуністичні терористи вбили на Джаві 238 осіб та спалили 1.862 халуп і домів.

Сан Франсіско, Каліф.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

Дівчата з Групи Українського Танцю в Сан Франсіско виконують танок метелиця у супроводі духової оркестри.

В Голден Гейт Парку у Сан Франсіско відбуваються щонеділі концерти під патронатом Міської Управи. Щоб зробити ці концерти цікавішими, Міська Управа погоджується на участь в концертах професійних або аматорських сил етнічних груп. Важливу ролю в цих концертах відограє міська духова оркестра. Кожна етнічна група старається дати свій національний характер концертові, в якому бере участь Міська духова оркестра іде назустріч цим бажанням етнічних груп, що виявляється тим, що оркестра виконує лише музичні твори того народу, з якого походить дана національна група, яка бере участь в концерті. Танцювальна група, яка могла б виконати нац. танці на належному рівні, є необхідною для концерту. Цей факт, що на нашому терені створено Групу Українського танцю, став однією з передумов українських концертів в Голден Гейт Парку. Вже відбулися два такі концерти за старанням місцевого Відділу УККА. У минулому році український концерт був присвячений пам'яті Т. Шевченка з нагоди його 150-річчя. Український концерт в Голден Гейт Парку, що відбувся 26-го вересня на площі, де відбуваються концерти, гордо маяв синьо-жовтий прапор на знак, що в цьому дні відбудеться українське свято. Кілька мінут перед 2-гою год. члени міської оркестри зайняли свої місця у павільйоні, якого задня стіна була прикрашена по мистецьки виконаним написом анг. мовою „Український День". Точно о 2-ій год. на сцену ввійшов дириґент оркестри, Ралф Муррі та пані Ірена Андрус, керівничка програми. З ними прийшли на сцену та зайняли почесні місця о. Іван Гончарів, настоятель Української Православної Парафії, представник Міської Управи, Петро Тамарас та його дружина, голова Відділу УККА та представники членських організацій Відділу УККА. Керівничка програми пані І. Андрус заповіла, що міська духова оркестра почне концерт виконанням українського та американського національних гимнів. Звуки українського національного гимну зробили глибоке враження на присутніх українців. На очах багатьох осіб з'явилися сльози радости. Один учасник визвольних змагань сказав: „Я замкнув очі і мені здавалося, що я є знову в Україні у 1918-му році, коли ми мали нагоду почути український національний гимн у такому виконанні".

Програма концерту переплїталася точками оркестри з національними танцями. Оркестра виконала увертюру до опери „Запорожець за Дунаєм" та низку творів композитора Романа Лєсика з Клівленду, як „Привіт Україні", „Весна в Україні", „Карпатські мелодії" та „Привіт Шевченкові". Місцева Група Українського Танцю виконала танки: коломийку, гречаники, катерину, запорізький герць, метелицю та гопак. На сцені показали себе чотири групи: діти, дівчата і хлопці, самі дівчата та запорожці. Всі танцюристи були в національних одягах. Живі кольори одягів творили чудові образи. Публіка була захоплена українськими танцями, що проявлялося частими та голосними оплесками.

Концерт був успіхом і під політичним оглядом. Численна публіка (приблизно дві тисячі осіб), яка у 90% була неукраїнського походження, виявила захоплення українськими танцями та українською музикою. Розбуджене зацікавлення публіки до української культури перенеслося на інформативну брошурку про Україну, яку Відділ УККА видав ще у 1962 р. На концерті роздано 750 примірників цієї брошурки. До присутніх промовив від імені мейора пан П. Тамарас. Він підкреслив, що українська етнічна група у Сан Франсіско, хоч і нечисленна, але активна. Влаштовуючи українські нац. свята та концерти, українці дають доказ, що вони не забули своїх рідних в Україні, які тепер перебувають у російсько-большевицькому ярмі. Він є певний, що терором створений Радянський Союз скоро розвалиться і Україна стане вільною.

Вдалий виступ Групи Українського Танцю був вислідом довгої та інтенсивної підготовки, за що належиться признання всім танцюристам, а особливі пані Олі Шулежко-Вермонт, яка цю групу створила та з посвятою часу й енергії успішно провадить вже два роки.

На окрему подяку заслуговує композитор Роман Лесик, який розписав ноти всіх виконаних творів на всі (приблизно 30) інструменти міської духової оркестри. Коли б не його праця, не можна б було влаштувати цього концерту. Треба подякувати малярeві Г. Тоцькому за виконання артистичного напису. Всі танці були виконані у супроводі міської духової оркестри. Ноти до танців взято з книжки Василя Авраменка. Цією дорогою дякуємо панові В. Авраменкові за дозвіл передрукувати ноти з його книжки.

Концерт був вислідом безкоштовної праці великого числа осіб, яких тут усіх не можемо згадати. Всім тим особам належиться велике признання.

Екзекутива Відділу УККА в Сан Франсіско

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка. І потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 26

Х. Довгалюк, Рочестер	$20.00	Ф. Сотник, Дітройт	2.00
А. Мордус, Л. Анджелес	20.00	А. Кордюк і Л. Матла	2.00
Д-р Р. Смик, Кол Сіті	15.10	С. Перхатюк,	2.00
П. Шулежко, Рочестер	10.00	А. Семківський, Гастінґ	2.00
Є. Креховецький Ню Гейвен	10.00	М. Солонинка, Міннеаполіс, Мінн.	1.00
Д-р П. Джуль, Грос Пойнт Вудс	7.00	К. Снакова, Стемфорд	1.00
М. Оришуляк, Покіпсі	5.00	С. Коляньковський Монтреаль, Канада	1.00
М. Левенець, Бруклин	5.00	М. Ільчишин, Рочестер	1.00
Д-р В. Сочинський Бруклин, Н. Й.	5.00	І. Долга, Клівленд	1.00
І. і Ю. Верещак з нагоди свойого золотого ювілею	5.00	О. Рудницький, Дітройт	1.00
І. Урбанський від 254-го Відділу УНС	4.40	Т. Кічоровська, Аделфі	1.00
Р. Кушнір, Котес	4.40	М. Коцур, Вотерліт	1.00
Д. Ільків, Едмонтон	3.40	Ю. Проктор, Роузделл	1.00
П. Вайда, Торонто	3.00	Л. Шекович, Дітройт	1.00
М. Гречило, Мілвокі	3.00	Й. Тренклер, Провіденс	1.00
І. Бабінець, Гарторд	3.00	о. В. Слюзар, Монтреаль	1.00
Й. Ягнич, Сомерфест	3.00	Марія Борис, Вілкес Барр	1.00
С. Кобилинський, Філя	2.80	М. Костів, Ню Йорк	1.00
Марта Левицька, Монтреаль	2.00	Г. Грізенко, Дюарт	1.00
Д. Дубрівний, Дітройт	2.00	А. Олексюк від 293 Відділу УНС	1.00
П. Твердохліб, Рочестер	2.00	А. Кузьо, Ню Гейвен	1.00
		Г. Дідуник, Гемтремк	1.00
		В. Камінський Парма	1.00
		П. Гарайда, Ню Йорк	1.00

Професор Степан Попель — шаховий чемпіон Північної Дакоти

Професор Степан Попель, відомий наш шахіст, став шаховим чемпіоном Північної Дакоти на 1965-1966 рік. Минулого року шаховим чемпіоном в цьому стейті був д-р Нїстор Когут, українець, дентист у м. Джеймставн.

Шахові змагання за першенство в цьому стейті відбуваються кожного року, і їх спонзорує Державний Університет Північної Дакоти у Фарґо. Цього року шахові змагання відбулися 2 і 3 жовтня в приміщеннях університету, президент якого д-р Г. Р. Албрехт уфондував перехідну нагороду для переможця. Гра відбувалася швайцарською системою в п'ятьох рундах, згідно з якою кожний з учасників мав розіграти п'ять партій. Вкінці найсильніші грачі змагалися між собою за чемпіонат, а слябші між собою за вищі місця.

Професор Степан Попель був у найкращій формі і виграв усі партії, здобуваючи найбільше точок і тим самим чемпіонат стейту, одержавши перехідну чашу і грошову нагороду.

Пані Валентина Попель, дружина професора Попеля, також здобула перше місце в шаховій грі в жіночій секції.

Про ці змагання двічі писала місцева „Фарґо Форум". Писала і університетська газета „Спектрум". Обидві газети помістили знимку проф. Попеля, як грає шахи.

Професор Степан Попель приїхав з родиною до Фарґо в 1961 році і в стейтовому університеті став професором модерних мов. Крім викладів проф. Попель також співпрацює з професійними журналами з ділянки лінґвістики. Його ім'я і коротку професійну біографію помістив Каталог Американських Вчених з філології, лінґвістики і філософії Діректорі оф Амерікен Сколарс (т. 3, 1964), в якому є імена й інших українців.

В. К.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

З глибоким смутком повідомляємо Друзів і Знайомих, що в понеділок, 18-го жовтня 1965 року, по недовгій недузі відійшов у Вічність на 69-му році життя наш Дорогий і Незабутній
МУЖ, БАТЬКО
ВАСИЛЬ СУПРУН
Похорон відбувся 21-го жовтня 1965 року в м. Лораін, Огайо.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
Горем прибита — РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу заслуженого Вояка-Громадянина
св. п. д-ра Володимира Калини
складаю 15.00 долярів на Дар Українському Інвалідові.
Марія БЛИЗНАК

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. інж. Осипа Перповича
складають на Фонд Їх Ексцеленції Кардинала Йосифа Сліпого 50.00 долярів
Приятелі з Черча:
Родини:
ПРИПЛИСІВ і СКОРОБОГАТИХ з Ню Йорку
КУМФЕРТІВ і ПАНЬЧАКІВ з Джерзі Сіті
і д-рів МАКОГОНІВ з Трентону

Замість квітів на могилу
о. Марка Гіля
складаємо 50.00 долярів на Університетський Дім ім. Кардинала Йосифа Сліпого в Римі.
Д-р Степан і Уляна ПАВЛИНСЬКІ

Замість квітів на могилу передчасно згаслого
сл. п. Василя Голембйовського
для НТШ в Сарселі
пожертви зложили разом на суму $57 слідуючі особи: о. Лев Опока, С. Дубас, В. Дучинський, І. Іванишин, Л. Камінська, М. Ковалисько, Г. Кліпук, М. Петрівський, В. і П. Полянські, В. Сміґуровський, А. Стецяк, Д. Струс, І. Фур, І. Яремко.

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Академія влітку 1965 року

Протягом липня і серпня наукових конференцій Академії не було. Працював секретаріят і Музей-Архів. У великій залі будинку Академії була постійна виставка картин українських мистців, що пожертвували свої твори для продажу і використання грошей на оплату боргу за будинок.

Влітку до Ню Йорку завітало кілька членів Академії, що живуть в інших містах Америки. Академію відвідали проф. І. Решетар з дружиною (Сіяттел), проф. Т. Сосновий (Вашингтон), д-р Т. Олесіюк з дружиною (Тексас), проф. М. Овчинник (Миш.), проф. Є. Пізюр (Ст. Люїс), проф. М. Ненадкевич, Оксана Бринь (Мінеаполіс) і Тетяна Кошиць (Вінніпеґ).

Наукові конференції в червні 1965 року

6 червня: Філософічна секція. Доповідь д-ра Богдана Цимбалистого — „Постійні джерела невдач у вихованні дітей".

1 червня: Пленарна конференція УВАН у ЗДА. Доповідь проф. Олександра Оглоблина — „Мій творчий шлях українського історика".

20 червня: Конференція присвячена мистецькій та науковій діяльності проф. Дам'яна Горняткевича. Доповіді — Рожа Шуль, Ольга Соневицька та Антін Малюца.

Конференція українських істориків і дослідників суспільних наук

12 червня відбулась Четверта щорічна конференція українських істориків і дослідників суспільних наук. Доповіді були присвячені проблемам історії України козацької і козацько-гетьманської доби. Любомир Винар — „Генеза і рання діяльність української козаччини"; Омелян Пріцак — „Етимологія та зміст назви козак"; Богдан Корчмарик — „Києво-Могилянська Академія в добу Козацько-Гетьманської України".

Участь членів Академії в наукових з'їздах

Проф. С. Крашенінніков брав участь у Другій міжнародній конференції протозоологів у Лондоні (29 липня - 6 серпня), де зробив доповідь про цитохемічне вивчення балантідіум колі.

Проф. І. Лисяк-Рудницький брав участь у міжнародному конгресі істориків у Відні, серпень.

Проф. І. Решетар брав участь у конференції в питанях НАТО, що її скликала Рада Закордонних Зв'язків.

Музей-Архів УВАН у ЗДА в червні—серпні 1965 року

Надійшло в червні-серпні нових матеріялів: книжок — 310, періодичних видань — 3169, ілюстративних матеріялів — 147, різних — 177, разом 3803. В тому числі, від редакцій надійшло 537 одиниць, придбано 18 книжок на реґулярні внески на цю ціль Оксани Соловей. Надходження від різних осіб: О. Архимович — 4 одиниці, Л. Бачинський — 5, Л. Биковський — 11, Б. Бойчук — 2, Р. Борковський — 1, Л. Винар — одинадцять листів до нього від І. Борщака, Г. і Ю. Вовки — спогади про батька Хв. Вовка і бібліографія його праць, М. Галій — 3 одиниці, Я. Гніздовський — фотокопії журнальних рецензій, В. Голубничий — 4 одиниці, А. Горняткевич — 1, О. Грановський — 10, Л. Гец — 25 фото з його праць і 2 монографії, О. Данко — 2 од., Данис — 13 фотографій, Г. Дмитрів — 2 од., О. Добровольська — 1 од., П. Дубрівний — 16, Б. Загайкевич — 6, М. і В. Знаєнки — 205, Т. Іванівська — 2, Я. Клим — 30, Н. Король — 2, І. Коровицький — 1117, Т. Кошиць — 8, С. Кравець — 2, Б. Кравців — 2, В. Лесич — 3 автографи, І. Лисяк - Рудницький — 5, Б. Мартос — 40, П. Марченко — 2, П. Мегик — 1, А. Мирошниченко — 240, А. Мілянич — 98, о. І. Нагаєвський — 1, Л. Окіншевич — один лист Д. Дорошенка, А. Оленська — одна картина, Х. Оленська — одна гравюра, Т. Олесіюк — 1 од., К. Паньківський — одна гравюра і різні друки, Т. Пасічник — машинопис історії з. е. літератури, Р. Пачовський — 117 одиниць (переважно мистецькі видання), С. Пельц — 6, І. Піддубний — 2, П. Постолюк — 2, І. Прашко — 3, І. Прокопів — 1, М. Прокопович — 2, С. Ріпецький — 42, О. Рішай — 28, І. Світ — архів Шанхайської Громади, О. Соколишин — 3, І. Соневицький — 1, В. Трембицький — 60, М. Францюженко — 3, І. Чинченко — 1, М. Чорнокосинський — комплект творів Т. Шевченка, вид. Денисюка, Й. Шварц — 35, Ю. Шевельов — 9, В. Яновський — 1, І. Ярема — 4. Надходження від установ та організацій: Американська Рада Національностей — 267 од., Братство митрополита В. Липківського — 1 назва, Інститут для Вивчення СССР — 3 назви, КУК — 1, Конґресова Бібліотека — 1, Музей в Клівленді — 1, НТШ — 8, „Наша Культура" — 1, „Новий Літопис" — 1 назва, Пласт 1. Публічна Бібліотека в Ню Йорку — 29, Радіо „Свобода" — 5, „СВУ" — 1, Світова Федерація Жіночих Організацій — 9, В-во „Свобода" — 3, „Січ" — 1, СУМА — 1.

Закаталогізовано 234 книжок. На експозиції у звітному періоді були: панорама і герб Кам'янця-Подільського роботи архітектора М. Кравчука; Оригінальний плян Берестечка 1818 року (дар А. і О. Кочан); книжки, автографи і портрети В. Лесича; матеріяли про Лемківщину; матеріяли до ювілею Л. Геца і до Шевченківських урочистостей. Грошові пожертви на Музей одержано від Т. Кошиць — 100 дол., від О. Соловей — 30 дол. і від д-ра Ю. Фещенка-Чопівського — 10 дол.

Грошові надходження до Академії

Протягом червня - серпня до Академії надійшли такі суми: по 100 дол. від Степана і Ольги Пельц на ремонт Будинку Академії, від Оксани Плюйко (Філядельфія) і від Українського Лікарського Товариства Пн. Америки. Надіслали по 50 дол: Віктор С. Вінич (Денвер), Віра Мілянська (Ню Гейвен) і Зеновій Юрків (Бруклин); всього з попередніми внесками він пожертвував на будинок — 400 дол.). Д-р К. Бризгун надіслав 45 дол. Д-р Н. Пазуняк (Філядельфія) $30. По $25 — проф. О. Грановський і Ю. Личковський (Фльорида). По $20 — К. Бачинський (Клівленд), А. Забігайло (Кентакі), Ю. Лавріненко (Н. Й.). $15 — д-р З. Мельник (Огайо). По $10 — Ю. Бахур (Дітройт), Ф. Корсунь (Філядельфія), д-р Р. Криштальський (Нюарк), І. Манастирський (Дітройт), д-р М. Прокоп (Н. Й.), Центральний Комітет Вшанування пам'яті С. Петлюри. $7 — І. Тащук (Н. Й.). $6 — І. Бакало (Н. Й.). По $5 — М. Гринів (Н. Й.), М. Лаврін (Міч.). $4 — від Українського Культурно - Мистецького Клюбу в Міннеаполісі з вечора пам'яті М. Зерова через А. Філіповича.

Замість квітів на могили

Пам'яті члена Фундації Академії Івана Мірошниченка — $20 від Аделі Мірошніченко.

Пам'яті дійсного члена Академії Левка Чекаленка — $25 від О. Ф. Неділка.

Замість квітів на могили Софії Русової і Любови Ліндфорс — $20 від Ніни і Михайла Михалевича з дітьми (Ст. Павль, Мін.).

В першу річницю смерти о. протоієрея Олександра Явтушенка — $50 від Єлизавети Явтушенко (Форт Вейн, Інд.).

Надходження до спеціяльних фондів Академії

В період червень-серпень 1965 року надійшли такі пожертви до фонду видання праці Ольги Косач - Кривинюк „Леся Українка. Хронологія життя і творчости". За підписним листом ч. 3 через Олену Коровицьку (Філядельфія) надійшло $24, з них по $5 Н. Гордієнко і Т. Цисик, $3 — (нерозбірливо), По $2 — Я. Пацлавська, О. Плюйко, Є. Послушний, В. Тодоренко і Г. Вакуловська, $1 — М. Луців. За підписним листом ч. 40 від 47-го відділу Союзу Українок Америки, Рочестер, через Марію Холевчук і Софію Годованець — $39 від 30 осіб. За підписним листом ч. 21 через Д. Лисенко, 82 відділ Союзу Українок — $30 від 29 осіб. Культурно - освітня комісія СФУЖО, Окружна Рада Відділів СУА в Ню Йорку і Відділ Золотого Хреста надіслали $32.55, як чистий прибуток з Академії з нагоди 80-тиріччя українського жіночого руху і 50-річчя участи жінок у лавах УСС. За підписним листом ч. 44 від 47-го відділу СУА в Рочестері через п. Софію Годованець — $23 від 16 осіб. Мирон Заклинський (Н. Й.) — $20, д-р К. Бризгун (Торонто) — $20, З. Юрків (Н. Дж.) — $25. Аделя Мірошниченко в річницю смерти Івана Мірошниченка. За підписним листом ч. 72 через Клавдію Помилуйко — $20 від 9 осіб, з них $4 від Г. Украдиги, по $2 — Є. Громик, К. Помилуйко, І. Громик, А. В., В. Готц, С. Власенко, Велізкий. По $5 надіслали — Т. Рожановський (Н. Й.), О. Ф. Неділько (Н. Й.), і В. Маркусь (Шикаґо.

Надходження до фонду видань праць проф. Олександра Оглоблина: Ю. Міщенко (Філядельфія) — $20, д-р К. Бризгун (Торонто) — $15, В. і П. Панасюк — $10, Оксана Панасюк — $10, О. і І. Піддубні — $10, М. і М. Стратієнки — $5.

До Фонду вшанування пам'яті Тодося Осьмачки надійшло: $10 від Аделі Мірошніченко в річницю смерти Івана Міршниченка, по $5 від І. Демиденка (Рочестер) і О. Ф. Неділка (Н. Й.).

До Фонду допомоги потребуючим українським ученим ім. Д. Дорошенка надійшло по $10 від Г. Єфремової (Н. Й.) і М. Корчинського (Піттсбург), $5 — від О. Ф. Неділка (Н. Й.).

Стан виплати боргу за будинок Академії

В травні 1965 року виплачено Українському Народному Союзові $250 в рахунок погашення боргу за будинок і відсотків — $189. В липні повернуто І. Манченкові $500 безвідсоткової позики. На 1 вересня 1965 року борг за будинок — дол. 15,744.

Від Управи УВАН у ЗДА і Управи Фундації Академії

Ми глибоко вдячні усім жертводавцям, що допомогають сплатити борг за будинок Академії і уможливлюють поточну працю Академії. Також ми сердечно дякуємо всім, що дають пожертви на спеціяльні фонди Академії.

Ми далі збираємо кошти на сплату боргу за будинок Академії і на такі фонди: видання праці „Леся Українка, Хронологія життя і творчости", фонди вшанування М. Ветухова і Т. Осьмачки, фонди „Аналів" і „Історичних збірників", фонди видання праць О. Оглоблина і фонд допомоги потребуючим українським науковцям та їх родинам.

Нагадуємо, що внески і пожертви на Академію користуються податковими пільгами. Пожертви просимо надсилати на адресу:

The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S.
206 West 100 St. New York, N.Y. 10025

До винайму

СПОРТ

МОЛОДІ УКРАЇНЦІ — ФУТБОЛЬНІ ЗІРКИ ШКІЛ РОЧЕСТЕРУ Н. Й.

Рочестерський щоденник „Демократ енд Кронікл" з 29-го жовтня подав у спортовій секції низку вісток про успіхи футболістів — українських студентів. В дружині Монро коледжу пописується тепер Роман Куціль, який вже здобув 18 воріт для своєї шкільної одинадцятки. На середині помочі в цій же коледжовій дружині грає з успіхом, і його теж називають зіркою, Віктор Латюк. Монро коледж закінчив сезон футболу у розграх високих шкіл округи з десяти перемогами у всіх десяти мистецьких зустрічах.

У рочестерській середньошкільній футбольній лізі уважають найкращим змагуном за останніх вісім років Андрія Слука. Цей молодий українець, уродженець Арґентини, як пише рочестерський щоденник, здобув у цьому році 22 воріт для дружини своєї середньої школи Френкліна. Його осяг був лише на двоє воріт меншим від рекорду (24 воріт), що його встановив давніше у Рочестері середньошкільний футболіст, також українець, Тимченко, тепер змагун УАСТ Рочестер.

Збори Відділів УНС

СЕРЕДА, 17 ЛИСТОПАДА 1965 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Клюб Поступовий — 70 Відд. в год. 7-ій веч. в УНДомі при 96 Fleet St. — П. Костик, секр.

Посмертні згадки

НИКОЛАЙ ГРЕЧУН, член 241 Відд. в Вунсакет, Р. Ай., помер 4-го листопада 1965 р. на 82-му році життя. До УН-Союзу вступив 1925 р. Народився в м. Товсте, повіт Скалат, Україна. Оставив 2 синів Ярослава і Михайла. Похорон відбувся 6 листопада 1965 р. з похоронного заведення до Укр. Православної Церкви при участи членів Відділу і Т-ва ім. Ів. Франка і родини. Похований на українським цвинтарі в Блекстон, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ГРИГОРІЙ СТРИК, довголітній член і основник Т-ва ім. І. Франка — 241 Відд. УНС в Вунсакет, Р. Ай., помер 4 жовтня 1965 р. Роджений в с. Колодівка, пов. Скалат, Україна. Полишив в смутку дружину, 2 доньки і сина. Похорон відбувся 7 жовтня 1965 р. при участи членів Т-ва, приятелів і знайомих до правосл. церкви св. Михаїла, а відтак на парохіяльний цвинтар в Блекстон, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ТАРЗАН, ч. 5 529. Воллес обманює...

— Роби все, чого хоче Веле, — сказав Воллес. — Все, поки я не вивезу скарбу звідціля...

— Я чекатиму в джунглях. Якщо ви не втечете за пару днів, носії і я вернемося... з рушницями

— Я ось думала про щось, — сказала випадково Веле. — Що сталося з іншим членом вашої партії... З цим чоловіком із бородою?